

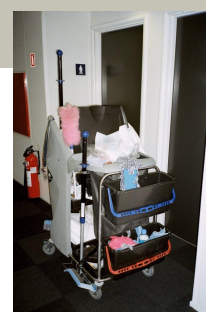
Formidlingsmøde om indvandrere i rengøringsbranchen

18. juni 2009

Kl. 13.30-14.00 **Kirsten Hviid**
Globaliseringens konsekvenser for udviklingen i
indvandrergupper på det danske arbejdsmarked

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

Om globaliseringens konsekvenser for udviklingen i indvandrergupper på det danske arbejdsmarked.

- “ Globaliseringen af arbejdsmarkedet
- “ Indvandringen til Danmark set i et historisk perspektiv fra 1970-2008
- “ Hvilken betydning får de nye indvandrergupper for de første indvandrergruppers arbejdsmiljø og forhold på arbejdsmarkedet?

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

2

Globalisering

- “ **Globale strømme** af teknologi, kapital, varer, information, ideer og mennesker
- “ **Opkomsten af nye globale centre og kapitalmobilitet**
 - hovedkontorer i storbyerne har brug for serviceindustri
- “ **Overgang til nye produktionsformer**
 - “ Udlicitering af arbejdsområder (Outsourcing)
 - “ Voksende serviceindustri med kerneområder
- “ **Rekruttering af mobil arbejdskraft: Servicearbejderen**
 - hvem er den typiske servicearbejder: ofte ufaglærte, udenlandske, (illegale) arbejdstagere.

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPiR-projektet

3

Globalisering: Strømme af mennesker, kapital, teknologi, medier og idéer

Livsverdener Æ
og nye levevilkår

Globale
strømme

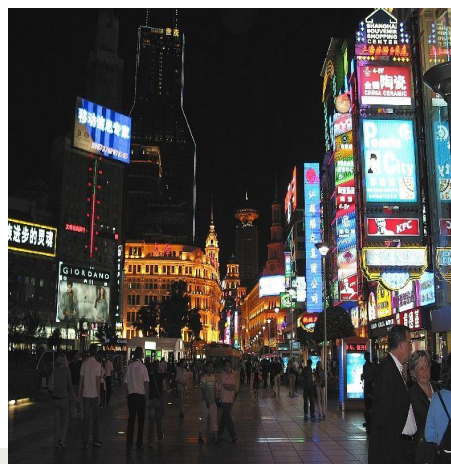

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

Appadurai, A. (1990). Disjuncture and Difference in the global Economy. Theory, Culture, and Society. 7

4

Opkomsten af nye globale centre og kapitalmobilitet

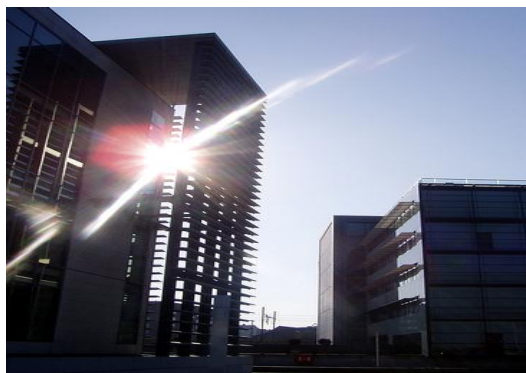
DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

5

Overgang til nye produktionsformer:

Hovedstaden som et regionalt vækstområde i
Østersøregionen: serviceindustrien er voksende

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

6

Rekruttering af mobil arbejdskraft: Servicearbejderen

- ” Arbejdskraftreserver:
 - . Kvinder, børn/unge, arbejdsløse, indvandrergupper
 - . Arbejdsmigranter fra udviklingslande, ufaglærte, legale eller illegale, både mænd og kvinder

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

7

Indvandringen til Danmark fra 1970-2008

- ” Slutningen af 1960-1973: Arbejdsmigration bestående af gæstearbejdere
- ” 1980-1999: Flygtninge og familiesammenføringer
- ” 2000-2008: Nye arbejdsmigrationer fra Østeuropa og Østasien

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

8

Gæstearbejdere fra sidst i 1960'erne - 1973

- “ Tyrkere, pakistanere, jugoslaver e
- “ Sværindustrien
- “ Krisen i starten af 1970'erne
- “ Indvandrerstop 1973

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

9

Flygtninge og familiesammenførte i 1980'erne og 1990'erne

- “ Flygtninge fra Libanon, Somalia, Afghanistan, Etiopien, Vietnam, Pakistan, Iran og Irak og det tidligere Jugoslavien
- “ Politiske flygtninge fra kommunistiske og post-lande (efter 1989; Rusland, Ukraine, Hvide Rusland, Kina og Tibet)
- “ Familiesammenføringer til gæstearbejdere og flygtninge

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

10

De første indvandrergupper på arbejdsmarkedet

- “ Marginalisering på arbejdsmarkedet:
 - . højere arbejdsløshed
 - . lavere beskæftigelsesfrekvens
 - . ansat i segregerede brancher
 - . dårligere helbred
- “ Tiltag:
 - . Jobcentre: Aktiveringsprogrammer
 - . Spredningspolitik
 - . Mentorordninger
 - . Sprogkurser
 - . Starthjælp
 - . +Ny chance til alle+

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

11

Nye indvandring fra 2000-2008

- “ Indvandrere fra Rusland, Ukraine og Hvide Rusland (etniske mindretal og arbejdsmigranter)
- “ Indvandrere fra Polen, Litauen, Letland, Estland, Rumænien, Tjekkiet, Slovenien og Ungarn (arbejdsmigranter)
- “ Kina (professionelle og studerende)
- “ Thailand og Filippinerne (familiesammenførte og au- pair)

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

12

Migrationsstyring og udlændingeloven

1980-2002:

- “ Opholdstilladelse i forbindelse med asyl
 - . flygtningekonventionen af 28. juli, 1951 eller
- “ Opholdstilladelse i forbindelse med familiesammenføring
 - . familiesammenføringsreglerne

2002-2008:

- “ 24-års reglen
- “ Dublin konventionen (2006)
- “ Indsats i nærområderne

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

13

Migrationsstyring og udlændingeloven

2002

- “ Jobkort-ordningen
- “ Beløbs-ordningen
- “ Koncern-opholdstilladelse for særligt kvalificerede arbejdstagere
- “ Studie- og praktikophold

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

14

Overgangsordningen: Østaftalen i 2004

- “ 8 nye EU-medlemslande: Polen, Letland, Litauen, Estland, Rumænien, Tjekkiet, Slovenien og Ungarn
- “ Opholdstilladelse: Gyldig arbejdskontrakt og arbejdstilladelse
- “ Registrering i overenskomstdækket virksomhed
- “ Efter 1. maj, 2009: Registrering hos statsforvaltningerne (RUT-registret)

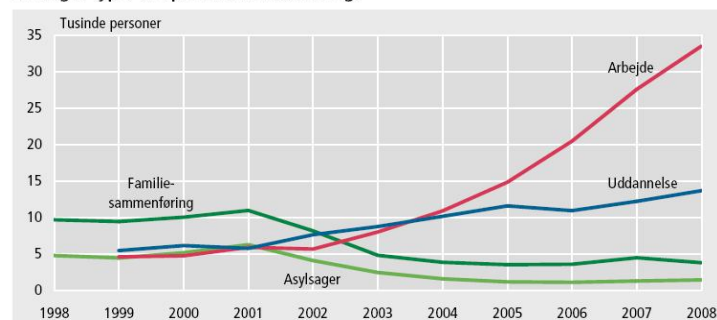
DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

15

Opholdstilladelser:

Udvalgte typer af opholdstilladelser, årligt

Anm.: *Arbejde* er her en sammenlægning af arbejdstilladelser og EU/EØS-opholdsbeviser til arbejde.
Uddannelse er her en sammenlægning af tilladelser til uddannelse og EU/EØS-opholdsbeviser til uddannelse.

Kilde: NYT fra Danmarks Statistik, Nr. 111, marts, 2009.

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

16

Illegal/Irregulær indvandring

Hvem er de:

- “ afviste asylansøgere uden opholdstilladelse
- “ arbejdsmigranter uden arbejdstilladelse
- “ personer, der opholder sig i landet efter udløb af visum
- “ personer, uden pas og opholdstilladelse indrejst via menneskehandlere

Hvilke brancher arbejder de i:

- “ landbrug og gartneri, bygge- og anlæg, hotel- og restauration, rengøring samt prostitution og sexindustrien

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

17

Opholdstilladelser og arbejdstilladelser:

- “ 2008: 67.523* opholdstilladelser i alt
- “ 2008: 33.523 arbejdstilladelser (omkring halvdelen af alle opholdstilladelser)
- “ Flest arbejdstilladelser i 4. kvartal, 2008:
 - . polakker (3.163)
 - . tyskere (474), indere (428), kinesere (404)

Kilde: NYT fra Danmarks Statistik, Nr. 111, marts, 2009.

* Foreløbige tal

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPIR-projektet

18

Største arbejdsmigrantgruppe

Polen:

- “ Antal indvandret 2000-2008: fra 5.508 til 13.753
- “ Arbejdstilladelser: 2008: 9.394 (2007: 7.072)
- “ 32 % af polske arbejdstagere i hovedstadsområdet, er beskæftiget inden for rengøring (+Polakker på det danske arbejdsmarked - frie fugle eller ny randgruppe+ Tidsskrift for arbejdsliv 2/2009)

Kilde: Tal og Fakta 2007, Udlændingetjeneste, Marts 2008; Tal og Fakta 2007, Udlændingetjeneste, Marts 2008; +Polakker på det danske arbejdsmarked - frie fugle eller ny randgruppe+ Tidsskrift for arbejdsliv 2/2009.

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPiR-projektet

19

De nye østeuropæiske arbejdstagere

- “ Fleksible og mobile
- “ Stabile
- “ Lønniveau ligger lavere end overenskomstniveauet, tilfredse med lønningerne der er højere end i hjemlandet
- “ Uorganiserede og hævder ikke rettigheder
- “ Tilfredse med arbejdsorganisationen, der er bedre end i hjemlandet
- “ Arbejder i flere timer
- “ Hårdt fysisk arbejde i højrisikobrancher: byggebranchen, servicefag

Kilde: FAOS-konferencen: Arbejdsmobilitet i Østersøregionen - krisen og de demografiske udfordringer. 27.maj, 2009. Hansen J. A. og Hansen, N. W.: +Polakker på det danske arbejdsmarked - frie fugle eller ny randgruppe+ Tidsskrift for arbejdsliv 2/2009.

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPiR-projektet

20

Arbejdsmiljø?

- “ Dårligere psykosocialt arbejdsmiljø
- “ Større jobusikkerhed, risiko for arbejdsløshed
- “ Flere arbejdsulykker
- “ Ringe mobilitet indenfor arbejdsmarkedet

Kilde: «Polakker på det danske arbejdsmarked - frie fugle eller ny randgruppe» Tidsskrift
for arbejdsliv 2/2009.

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPiR-projektet

21

Hvilken betydning får de nye indvandrergupper for
de første indvandrergupperes arbejdsmiljø og forhold
på arbejdsmarkedet?

Er de første indvandrergupper under pres?

- “ Løn
- “ Fleksibilitet og mobilitet (arbejdstider, -steder
og -rutiner)
- “ Fysisk hårdt arbejde
- “ Psykosocialt arbejdsmiljø

DET NATIONALE
FORSKNINGS-CENTER FOR ARBEJDSMILJØ

SPiR-projektet

22